

Utbildningsdepartementet

Betänkandet Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap (SOU 2021:70)

Svenska Uneskorådet är Sveriges nationalkommission till Unesco och har i uppdrag att ge regeringen råd och underlag om frågor relaterade till Unesco, samt sprida information och kunskap om Unescos verksamhet i Sverige. Svenska Uneskorådet har beretts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap (SOU 2021:70).

Svenska Uneskorådet tillstyrker författningsförslaget som syftar till att tydligare definiera läromedel, och vad som särskiljer läromedel från lärresurser, i relevant lagstiftning. Svenska Uneskorådet vill i likhet med utredningen betona den kompletterande funktion som båda dessa fyller för en utbildning av god kvalitet.

Svenska Uneskorådet vill påminna om att Sverige genom Incheon-deklarationens *Framework for Action* som antogs 2015 ställt sig bakom att “*education institutions and programmes should be adequately and equitably resourced, with safe, environment-friendly and easily accessible facilities; sufficient numbers of teachers and educators of quality using learner-centred, active and collaborative pedagogical approaches; and books, other learning materials, open educational resources and technology that are non-discriminatory, learning conducive, learner friendly, context specific, cost effective and available to all learners – children, youth and adults.*”

I avsnitt 4.2.2 hänvisas till Unescos rekommendation om öppna lärresurser, som antogs vid Unescos generalkonferens 2019. En rekommendation är ett normativt instrument som riktar sig till medlemsländerna och är ett uttryck för gemensamma ståndpunkter i en viss fråga. Rekommendationen definierar öppna lärresurser som “*learning, teaching and research materials in any format and medium that reside in the public domain or are under copyright that have been released under an open license, that permit no-cost access, re-use, re-purpose, adaptation and redistribution by others*”. Vidare föreslås i

rekommendationen att Unescos medlemsstater stärker kapaciteten hos relevanta aktörer vad gäller öppna lärresurser, utvecklar policy på området samt uppmuntrar användandet av öppna lärresurser inom sitt arbete med mål 4 i Agenda 2030 (God utbildning för alla) samt med livslångt lärande.

Svenska Unescorådet tillstyrker förslaget under avsnitt 4.7.1 om att upprätta en särskild nämnd vid Skolverket med uppgift att erbjuda expertkunskap, behandla övergripande och principiella frågor samt att ge Skolverket vägledning för myndighetens beslut på området. Svenska Unescorådet instämmer till fullo med förslaget om att nämnden kan bevaka om Sverige borde vidta åtgärder, och i så fall vilka, med anledning av Unescos rekommendation om öppna lärresurser. Till detta kan tilläggas att nämnden i sin expertroll kan spela en central roll i beredningen av Sveriges periodiska rapporteringar till Unesco på rekommendationen, där den första rapporteringen beräknas äga rum 2023.

Svenska Unescorådet noterar dock att nämndens föreslagna mandat endast innefattar läromedel. Samtidigt faller inte lärresurser, och så heller inte öppna lärresurser enligt Unescos rekommendation, inom utredningens föreslagna definition av läromedel. Arbetet med öppna lärresurser faller därmed med nuvarande författningsförslag utanför nämndens uttalade funktion. Svenska Unescorådet föreslår därför att nämndens funktion i Skolverkets instruktion formuleras så att den även innefattar strategisk rådgivning beträffande lärresurser. Genom att, liksom i Agenda 2030, behandla läromedel och lärresurser i anslutning till varandra och som komplement, kan nämndens arbete ligga bättre i linje med regeringens målsättning att genomföra arbetet med Agenda 2030 i ordinarie processer.